

Délvidék

Bácskai Napló
Politikai napilap
Felelős szerkesztő: Kónya Lajos

MEGJELENIK	
Minden nap délután vasár- és ünnepnap kivételével.	
Szerkesztőség és kiadóhivatal:	
Szabadka IV. Rákóczi-ut 28.	
Telefon: 300.	
ELŐFIZETÉSI DÍJAK:	
Helyben házhoz hozva	
egész évre	14.00
három évre	7.20
negyed évre	3.60
egy hónapra	1.20
Vidékre postán küldve	
egész évre	17.00
három évre	8.70
negyed évre	4.35
egy hónapra	1.40

A kopók falkája.

„Vérből aranyat!“ Ily címen indítottott a Világ a magyarországi szabadkőművesek vezérorganuma egy cikksorozatot Mezőssy Béla földmivelésügyi miniszter ellen. Mert kedves olvasóim, ez az ember nagyot vétkezett: rá mert ütni a nagybankok és központok karvaly-körmeire, ki mert mondani, hogy meg kell szünnie annak az undorító rablógazdasági politikának, mely a lövészárkok vérből, az itthon maradottak könnyeiből, az éhség és nyomorból milliós hasznokat présel ki, rettentő bankosztalékokat produkál.

Hogy nemcsak a Lipótváros népének, hanem az ország keresztény páriáinak — a robotos munkát végző hivatalnokoknak, a munkásnak, a kenyérkeresőtől megfosztott hadiasszonyoknak, özvegyeknek, árváknak is van a földi javakhoz, az élethez némi-nemü joguk. És ebben a szomorú hajszában előljár a humanizmust, az egyenlőséget és szocializmust tajtékzó szájjal hirdető szabadkőműves újság, a Világ.

És mégis vannak számosan keresztény uriember, kik még most is a szabadkőműves berkekben tévelyegnek és Szabadka minden kávéházának asztalán ott terjeszkedik a Világ, de egy-egy szerény keresztény lapocska alig található, azt is elrejtőzve egy sarokban olvassa egy-egy kopott kabátú Nikodemus, — a nagy többség falja a Világ sorait, beáll kopónak az üldözők falkájába s a jeles bank és pénzvadászokkal együtt üvölti a diadalmas „halalit“, ha sikerül megszorítani, leteríteni az üldözött nemes vadat.

A nemes vadat, ki szót mer emelni s tenni mert Magyarországot kizsarolt, ki kopott, kiéhezett igazi demokrátiáért.

Mezőssy — nem csinált vérből aranyat.

B u d a p e s t, okt. 8. Mezőssy Béla földmivelésügyi miniszter ismeretes ügyében a választott bíróság kihallgatta a Világ című lapban támadó cikket irt Magyar Lajos hírlapíró, majd pedig magát Mezőssy s több tanut és szakértőt. A bíróság — hír szerint — már meghozta ítéletét és kimondta, hogy Magyar Lajos hírlapíró jóhiszeműen, kötelességszerűen járt el. De elégtételt szolgáltat a bíróság Mezőssynek is, mert kimondja, hogy eljárásában semmi sincs, ami árnyat vethetne közéleti szereplésére.

Orvosolják a vasutasok sérelmeit.

B u d a p e s t, okt. 8. A magyar vasutasok országos gyűléséből küldöttség ment Serényi Béla kereskedelmi miniszterhez, aki kijelentette, hogy a vasutasok sérelmeit orvosolni fogja és emberileg minden lehetőt elkövet érdekében.

Cseidze — az előzetes parlament elnöke.

P é t e r v á r, okt. 7. Az előzetes parlament elnökévé Cseidzét választották meg. Ez az előzetes parlament kimondta, hogy a kormány formailag nem felelős az előzetes parlamentnek. Egyetlen kormány sem formálhat magának jogot arra, hogy az előzetes parlament bizalmával megajándékozza.

Fokozodik a tüzharc Flandriában.

B e r l i n, okt. 8. Esti Wolff-jelentés hetedikéről: Flandriában Langemarck és Zonsbecke közt este a tüzharcok fokozódtak. A többi fronton nincs jelentősebb esemény.

Tizenhétezer tonna.

B e r l i n, okt. 8. Wolff-jelentés: Buvárhajóink legújabbán az északi vizeken 17 ezer tonna tartalmu ellenséges hajót súlyesztettek el.

Harcok a Gabriele szakaszon

(Hivatalos jelentés.) A Gabriele szakaszon az olaszok tegnap csak részleges előretörésekre szorítkoztak, amelyek eredménytelenek maradtak. A Costabellán hegymászó osztagaink ellenséges árkokból 21 bersagliert hoztak magukkal.

A bukovinai harcok.

Keleti harctér: (hivatalos.) József főherceg vezérezredes arcvonala: Bukovinában az oroszok páncélos gépkocsik felhasználásával megtámadták állásainkat. St. Onafry és Waskautz mellett az ellenséget tüzelésünkkel visszavetettük. Waskautzból pedig német és osztrák csapatok elűzték őket.

Mozgolódnak Bukovinában.

(Hivatalos jelentés!) Az ellenség Bukovinában a Szerethnél tegnap erős tüzéségi előkészítés után támadott. St. Anuffynál tüzelésüket visszavertük. Vaschkauznál pedig osztrák és német csapatok ellentámadással vetették vissza.

A nyugati harctér eseményei.

Berlin, okt. 8. A nagyfőhadiszállásról jelentik: A nyugati harctéren a harci tevékenység esőben és szélben ugyszólván valamenynyi hadseregnél csekély maradt. Flandriában Poelkappelle és Zandrozdu között a harcteret erős zárótüz borította, amelyet egyes heves tüzrohammal hajtottak végre. Verdinnél a Maaz keleti partjain a tüztevékenység időnként kiújult. Földérintő csatározások itt és más szakaszokra átmenetileg a tűz kölesönös fokozását eredményezték.

Repülőink fényképfelvételének révén több városrészben, különösen építményekben és magtárakban és vasuti telepeken erős pusztításokat vittek véghez. — Mindez bizonyára élénken akadályozni fogja az angol utánpótlást.

Tüzéségi harc Tulceánál.

Keleti harctér: (hivatalos) Mackensen vezértábornagy hadsereportjának arcvonala: A Szereth alsó folyása mentén Tulceánál a tüzéségek harci tevékenysége feléledt. — A macedón arcvonalon lényeges esemény nem volt.

Tüzéségi harc Dünaburgnál.

Keleti harctér: (hivatalos) Lipót bajor herceg vezértábornagy arcvonala: Rigától északkeletre Dünaburgnál és a Zbrucz mentén a tüzéségek több helyen élénken harcoltak egymással.

A tudás, mint hatalom.

— Bokányi „elvtárs” Szabadkán. —

(Saját tudósításunk) A társadalomtudomány nagy szükségességét fejtegette szombaton este a városi színházban Bokányi Dezső népszónok a szabadkai szociáldemokratamunkásoknak. Beszédében sok igazság volt, csak hát az a kár, hogy „vörös” szemüvegen át vizsgálta ezeket az igazságokat és meggyőződött arról, hogy a bizonyára „legnagyobb részt” keresztény munkáshatalgatósság tud lelkésülni, ha szépen beszélnek hozzá és szeretne tanulni, mert könnyen engedi önmagát vezetni. Ha a bibliát „mesének” nevezik előtte, jókat nevet rajta. Keresztény ez a munkásság, de nem keresztény irányban nevelik, vagy — ami a szabadkai pedagógusokat és általában mindazokat, kiknek az igazi népnevelés hivatásuk volna, nagyon rossz színben tünteti fel — keresztény irányban nem nevelik.

De halljuk most Bokányit! Bebizonyítja, hogy a tudáshoz a munkásosztálynak nagy köze van, mert csak okos, tanult nép lehet hatalmas s mivel a XX. században a munkásoké, a kézi és szellemi munkásé a társadalom, akik senkit sem zsákmányolnak ki s a maguk munkájából élnek, azért a munkásoknak *tanulniuk* kell. Az őseibert folyton a tudás fejlesztette olyan kulturált emberré, amilyen ma. S ma azt látjuk, hogy a nagy európai nemzetek sorában a kulturában hátramaradtakat mindig le tudják igazni a tanultabbak. Angliában 45 millió ember él és Anglia 375 millió lakos fölött uralkodik. Kínának 400 millió lakosát terrorizálja a kis kis Japán, melynek 50-60 millió lakosa van s kiknek nagy része Európában tanulta a műveltséget.

De nemcsak arról van szó, hogy egyik nép többet tudjon, mint a másik, hanem hogy a népesség (nem az urak!) legyen okosabb, mert csak így lehet a nemzet hatalmasabb, erősebb. A nagy világversenyben a kis néprétegek csak úgy állhatják meg helyüket a kulturában, ha megszorozzák magukban szellemileg azt, ami létszámukból hiányzik. A tudás tehát nemzeti kérdés. A nemzetet meg kell tanítani arra, hogyan lehet gazdaságosabban fejlődni kulturailag ebben az országban.

A tudás egyrészt oly eszköz, melyre a munkásnak szüksége van felszabadulási harcában, másrészt a nemzetnek is szüksége van a tudásra, hogy csekély létszámával is kulturailag teletelkedhessék a mérvadó nagy nemzetek sorába. A tudás tehát munkás- és nemzeti kérdés.

De mit kell tudni? A társadalmat kell megismernie. A munkásnak nem a csillagászatot, a növény- és állattant kell tudnia. Előttünk nem egy macskának, hanem az összes vörös kutyának a forradalma játszódik le. A kormányoknak ezer tudóst kellene kiküldeni, hogy fedezzék föl a drágasági bacillus okait.

A társadalom a nyereség-hajhászra és nyereségtermelésre van berendezve s nem a fogyasztás és termelés összhangjára. Szegénység azért van mert bőség van és a sok nemzeti vagyon nem egyéb, mint a munkások munka-

értékéből elharcolt értéktöbblet.

A világbéke kérdése a népműveltség kérdése is. A kiképzendő katonák munkájukat s a katonáknak adott élelmiszert mind a békes társadalomban kellene felhasználni.

A társadalomtudományok iránt kell érdeklődni. Kutatni kell, mért több Szabadkán a szegény most,

mint 30 évvel ezelőtt volt. Meg kell csinálni az új idők szellemét, mikor az emberek már nem akarnak alárendeltnek lenni. Es ha az uralkodó osztály tanul, fejlődik, akkor magjón az átalakulás.

Bokányi beszédét Kalmár Jenő köszönte meg, és bejelentette, hogy legközelebb valószínűleg Kunfi Zsigmond dr. jön le beszédet tartani.

Csedálatos történetek.

— A bácskai szőlők jövedelme. —

(Saját tudósításunk.) Hosszu történeteket lehetne elmondani a bácskai szőlők idejéről és annak az áráról, de fölösleges ezeket a vételeket hosszan megírni, mert akkor az, aki később, jó egypár év múlva esetleg olvassa az újságokban, mesének fogja tartani és talán ki is nevetik, ha előáll az ilyen csakugyan mesés történetekkel.

Legutóbbi számában megírta a *Délvidék*, mennyit lehet nyerni egy házvételre. Most példát mondunk a szőlővételre. Egy szabadkai törvényszéki bírónak a múlt ősszel az a szerencsés gondolat ötlött eszébe, hogy szőlőt vesz Palicson. Meg is vett egy kis homokot 6 ezer koronáért. Az idej szőlőtermésből aztán annyi mustja lett, hogy a magának megtartott mennyiségén fölül 7 ezer koronányit már el is adott. Gyömolés is sok termelt a szőlőben. Többek közt 8 métermázsza szilvát is eladott belőle. Azonkívül 3 eperfa volt a

szőlőben; ezeken annyi eper termelt, hogy a fák alatt az eperen 2 gyönyörű malacot kezdett hizlalni.

Egy zentai ügyvéd, H. N. eladta az idej mustját 4 koronájával literjéért. Szüretelt 30 hl-t és kapott érte 12 ezer koronát. És tetszik tudni, hogy adták a mustot 9 évvel ezelőtt Szabadkán? 1908-ban Szabadkán 2 (kettő) krajeárért literenként, annyi mustot vehetett valaki, amennyit akart.

Amikor 7 krajeár volt a must, akkor Palicsról még az eladó volt köteles bevinni Szabadkára a vevő pincéjébe.

Palicson az idej eddig legdrágábban eladott must 3 korona 50 fillérbe került. Egy törvényszéki bíró (egy másik) adta el csekélyke 8 hl termését potom 2800 koronáért.

Igy jártak a szőlőtulajdonosok. Az idej csak az a szegény, akinek nem volt szőlője. És hányunknak nem volt!

A szabadkai polgármester és a lakbérnyugdíj.

— Megfelelőbb közgyűlési határozat. —

(Saját tudósításunk.) A legutóbbi városi közgyűlésen szóba került a közigazgatási tisztviselők lakbérnyugdíjának a kérdése is. Emlékszünk még jól Schossberger dr. bizottsági tag interpellációjára, melyet aziránt intézett a polgármesterhez, miért nem veszik bele Szabadka város nyugdíjszabályrendeletébe, hogy a lakbérnyugdíjat visszamenőleg is kapják a tisztviselők, amint ezt a törvény ki is köti. Akkor Bíró Károly dr. polgármester fölállott és határozott hangon kijelentette, hogy *egyellen egy város és az állam sem ad lakbérnyugdíjat visszamenőleg.*

Senki sem volt, aki válaszolt volna a polgármester ehez érvelésére — mely amugy sem lehetne döntő érv — és éppen ezért szükségesnek tartjuk, hogy példákat hozzunk föl a polgármester ur felvilágosítására.

Versec városának ez ügyben van is közigazgatási bírósági döntvénye. Az államnak ugyanis van 1911-ből egy rendelete mely szerint a lakbérnyugdíjat meg kell csinálni. 1912-ben történt, hogy Versec polgármesterét nem választották meg újra a város élére, de nem is adták neki lakbérnyugdíjat. Ő a közigazgatási bírósághoz vitte az ügyet és azzal érvelt, hogy a nyugdíjtörvényt a városnak a miniszteri rendelet szerint már meg kellett volna csinálnia. A közig. bíróság hozott is döntvényt és kötelezte a várost, hogy a nyugdíjtörvényt csinálja meg 1911-ig visszamenőleg és a polgármesternek 1911-től visszamenőleg jár a lakbérnyugdíj.

Szeged város 1915. szept. 30-i

közgyűlése visszamenőleg az 1913. jan. 1-én nyugdíjba menő tisztviselőknak megadta szintén ezt a nyugdíjat és a belügyminiszter ezt a közgyűlési határozatot 1916. apr. 16-án jóvá is h gyta.

Az állam pedig azért nem ad visszamenőleg lakbérnyugdíjat, mert 1911-ben alkotta meg a lakbérnyugdíjtörvényt és már ugyanabban az évben meg is írta a lakbérnyugdíjat. Tehát ezt már 7 esztendeje kapják az állami tisztviselők.

Mi valószínűnek tartjuk, hogy csak tévedésből mondta Bíró Károly dr. polgármester, hogy eddig még sehol sincs lakbérnyugdíj. A szabadkai közgyűlés határozatát különben a felsorolt indokok alapján — mint értesülünk — Schossberger dr. és a szabadkai nyugdíjasok meg fogják felelőzni.

— Eső után köpönyeg. Hozzá vagyunk szokva, hogy a közigazgatás mindig eső után veszi magára a köpönyegét. Baklővéseiben a „magas” minisztérium most érte el a rekordot legutóbb megjelent két rendeletével. Az egyik, mely a csalánkoroggyűjtést írja elő most érkezett le Szabadka városához. A rendeletben többek között táncokat is ad a miniszter, hogy a csalánkorót a virágzás alkalmából kell gyűjteni. De hol van már a virágzás? . . . A másik a boros hordók zárlátvétele és árcmaximálása. Szüret után maximálják a hordókat! . . . Sőt van egy harmadik, a bognárok és kádárok felmentése. A hordókat szüret előtt szokták kijavítani; a miniszternek jó lesz szüret után is.

Beszédek.

(XXVIII.)

(Folytatás.)

Kalmár Jenő beszéde.

Mig egyik órában gyermekhalandóság duskál, eltűrik, hogy hetedik és nyolcadik hónapjukban levő terhes anyák órákhozát ácsorogjanak a hivatalok folyosóin, reggeltől napestig. Mindenütt szóltanul, ökölbe szorított kézzel tūrik és szenvedik ezt.

Azt olvassuk egyik helyi lapban, hogy Méltóságod itt a szomszédban azzal kezdte meg működését, hogy kinyitatta a vármegeház ablakait, hogy friss egészséges levegő áradjon be. Nos, ha valahol szükség volt a friss levegőre, ugy ebben a nagy épületben van rá szükség. Szükség van arra, hogy ezeket a bepókhálósdott ablakokat kinyissák, hogy e nagy szobák dolos levegőjét átjárja az új, friss, életet adó szél, mely a demokráciát, a népjogot hirdeti.

Azt kívánják, hogy legyen vége a régi, korhadtt, elavult rendszernek, melyben eltűnni kezdett a beosület, igazság; mely nem ismerte el a munka gazdasági értékét, amit valójában ér. Szabadka munkássága megszenvedett. Most emberhez méltó életet akar élni; nemcsak a halál demokráciáját, hanem az élet demokráciáját is élvezni akarja. Csak a népjogok legteljesebb általánosítása és egyenlősége képes ezt a politikai és közigazgatási országot és rendszert kivezetni ebből a fertőből, melyben évtizedek óta uszik. Csak az általános, egyenlő, községenként gyakorlandó és a nőkre is kiterjedő választójog képes azt a nagy, de eimaradt várost arra a kulturafokra emelni, amelyet nagyságához képest már régen el kellett volna foglalnia.

A legnagyobb baj eddig is az volt, hogy e város közigazgatása mereven elzárkózott Szabadka munkásságától. Pedig csak boldogságunk lehetőségét akartuk biztosítani e városban, melynek a földjében fekszenek apáink, anyáink, gyermekeink hozzátartozóink eltemetve; melyben gyermekeink legszébb napjait éltek. És mégis oly mostoha ez a város! Nem akarunk mi mást, mint egészséges munkaalkalmakat, egészséges városi szociálpolitikai eszközöket, a rossz közzgazdasági viszonyok megjavítását. Beleszólást kívánunk minden dologba, melyben rólunk van szó, melyben életünk-ről, körünkről van szó, — hogy a rólunk és nélkülünk való utalkodás régi rendszerét porba döntjük.

Őszintén megvalljuk, hogy mi má mindenkivel szemben bizalmatlanok vagyunk. Annyi véráldozat után a város munkássága igazán jobb elbánást érdemelt. Mi most mégis bizalommal jöttünk ide Méltóságodhoz, hogy szövet séges jóbort nyujtsunk ehhez a munkához.

Ha azt látjuk, hogy azok, akik körülötte vannak elávalódnak, mi még mindig ott leszünk; a szervezett munkásság áttörhetetlen frontján sok offenzíva szenvedett már kudarcot. S mi bizunk abban, hogy Méltóságod idejéretele és kívánságaink honorálása még jobban lelkesíteni fog bennünket a munkában.

(Folytatjuk.)

A tankötelesek összeírása.

A kultuszminiszter egyik rendelete értelmében az 1917—18. tanévre a tanköteleseket össze kell írni. A tankötelesek közül csupán azok veendőek fel a névjegyzékbe, akik a folyó tanévben még nem iratkoztak be az iskolába, holott ez kötelességük lett volna.

A rendelkezést Szabadkán most hajtják végre. Az összeírást 8-ától 13-ig tartják. Ugy a bel-, mint a külterületeken tanítók végzik az összeírással járó munkákat. A névjegyzékbe felveszik mindazokat, akik 6 évesek már elmúltak és a 13-ik életévüket még nem töltötték be.

Az összeírás után a szülők kötelesek gyerekeiket az iskolába beírni. Amennyiben ezen kötelességüket 3 nap alatt nem teljesítik, törvényes eljárást indítanak ellenük, melyek során a legszigorúbb büntetéssel sújtják a kötelességmulasztókat.

Kapa és bicska, mint harci eszközök.

A *Merkovics*-gyerek Bácsalmáson igen híres legényke. Tízennyolcadik életévében már igen szép multra tekint vissza. Hogy azonban mióta rakoncátlanokodik, arra vonatkozóan nincsenek biztos információink. Magát a családját is rettegésben tartotta. Egy alkalommal mostohaanyját késsel zavarta meg. A szomszédokat se hagyta békében. Beverte ablakaikat és egyéb módon háborgatta őket. Dühöngött, mint egy oroszlan, míg végre most tehetetlené tették.

Legutóbb ugyanis egy idősebb barátjával jól beborozott az egyik bácsalmási kocsmában. Borozás közben barátja annyira beállított, hogy baza kellett vezetni. A *Merkovics*-gyerek, aki nem volt tökrészes, vállalkozott erre. Utközben azonban összeszólalkoztak. Részeg barátja kapával támadt rá. *Merkovics* bicskát húzott elő.

Miután gyomrára egy jól irányzott kapautést kapott, birkózni kezdtek. Birkózás közben elesetek és a bicska *Merkovics*-ot megsebezte.

Most a kórházban fekszik. Felgyógyulása után előzetes letartóztatásba helyezik. Innen pedig a katonasághoz kerül, mert 15-én be kell vonulnia.

Gyujtogatás Moholon.

Még másdvikán délután nagy tűz emésztette el *Zománny* Pálné, moholi lakós buzaszalmáját és polyváját. A tűzvész úgy keletkezett, hogy *Német* Mátyás 18 éves legényke kukoricahordás közben égő cigarettát dobott el *Domány*-nének a moholi határban levő szalmakazaljai közelében. A cigarettá nemsokára lángolóbbantotta a szalmakazlakat, melyek közül egy 2 öl széles, 8 öl hosszú buzaszalmakazal, egy 2 és fél öl széles, 10 öl hosszú polyva és egy 3 öl széles, 13 öl hosszú buzaszalmakazal teljesen leégett.

A kár összesen 2130 korona, melyből egy miller sem térül meg, mert nem volt biztosítva. *Német* Mátyást ebben az ügyben a vizsgálóbíró már ki is hallgatta. *Német* tagadja, hogy ő lenne a tűzvész oka.

NAPI HIREK.

A rendőrök, szolgák és a belügyminiszter. Szabaka város egyik közgyűlésén megszavazott a tisztviselők, szolgák és rendőrök részére ruhabetérségi segélyt. A határozatra most érkezett le a miniszter válasza, mely szerint a szolgákra és rendőrökre vonatkozó határozat nincs jóváhagyva amennyiben a miniszter csupán három gyerek után enged kiutalni a ruhabetérségi segélyt. A közgyűlés minden gyerek után biztosított a városi alkalmazottak részére ruhabetérségi segélyt, ezzel szemben a miniszter csupán három gyerek után utal ki segélyt. Ígyképpen a szolgák és rendőrök abba a kellemetlen helyzetbe kerültek, hogy vissza kell fizetniük a már felvett összegüket. Közülük legtöbben 3—500 koronát tartoznak e szerint visszajuttatni a város házipénztárába.

A sertéshizláló-rendelet ismertetése. Tegnap délelőtt 9 órakor *Biró* Károly dr. polgármester a gazdaközönség számára ismertető előadást tartott a sertéshizláló rendeletekről. A legutóbb megjelent rendelkezéseket ismertette és tiszta világosságot vetett a sokféle kombinációval körülzárított korlátozásokra.

A közlelmelési bizottság ülése. Szerdán délben feltizenként órakor a közlelmelési bizottság *Biró* Károly dr. polgármester elnöklésével ülést tart.

Halálozás. 71 éves korában elhunyt *Mifka* Miklós nyugalmazott palánkai tanító, a Palánkai Takarékpénztár igazgatója. A boldogult 34 éven át volt Palánkának tevékeny, lelkiismeretes tanítója, aki fiatalabb éveiben fáradságot nem ismerő buzgósággal készítette elő a palánkai ifjúságot magán-uton középsiskolai vizsgákra. Temetésén a nagyszámu, helybeli intelligencián és az apácázárda növendékein kívül résztvett, a környékbeli papság és tanítóság is.

A torzsnaiak új plébánosa. Szeptember elsején halt meg a torzsnaiak érdemes plébánosa. Most — mint tudósítónk jelenti, az elhalt plébános helyébe *Heinz* Lajos káplánt választották meg egyhangúlag. *Heinz*-et, a fiatal, ambiciós papot több oldalról üdvözölték megválasztása alkalmával.

Feminista előadások a vidéken. A vidék legtöbb városában a képviselőház üléséig még hátralévő időt arra használják fel a feministák, hogy előadásokat tartsanak. Most — mint bajnai tudósítónk írja — *Baján Spády* Adél, a feministák egyesületének titkára tartott előadást a feminizmusról. Először beszélt a feminizmusról általában, hangsúlyozva annak szükségességét és magyarázva keletkezésének okait. Aztán rátért a női választójog kérdésének fejlesztésére. A felolvasó szerint azért szükséges a női választójog, hogy a kétféle gondolkodás, a férfi és női gondolkodás összhangba kerüljön, hogy véghessék a nők maguk a saját ügyüket igazságosan, méltányosan. Vannak speciális kérdések, mint közegész segítség, amit a nők elődemenyesebben végezhetnek, mint a férfiak. Tiltakozik a régi Tisza féle választójog azon pontja ellen,

amely a nőket a választók közül kirekeszti. Az alakuló gyűlés üdvözölte *Wekerle* Sándor miniszterelnököt és *Vázsonyi* Vilmos választójogi minisztert.

Sikkasztás kukoricával. *Faddi* Pál (Kopogi) szabadságon volt husszár velt *Jánoshalmán* *Bobár* Páltól 1866 kg csöves kukoricát, 60 koronájával m-m-ként. Mikor azonban a kukorica egy részét már elszállította, kijelentette, hogy ő nem fizet érte 60 koronát, hanem csak ötvenet. Erre meg *Bobár* nyilatkozott úgy, hogy ha már így becsapta, hát nem ad neki több kukoricát, hanem fizesse ki az eddig elhordottat. *Faddi* ki is fizetett 3 mar-ért 150 koronát. Később vette észre *Bobár*, hogy még 265 kiló kukoricája hiányzik és megtudta, hogy azt is *Faddi* vitte el, de kifizetni nem akarta. Ezért tehát sikkasztásért följelentették a bácsalmási szolgabíróságnál.

Rekvirálják a boroshordókat.

A legújabb miniszteri rendelet szerint mindazok, akik a jelen rendelet életbelépte előtt bor vagy szesz eltartására alkalmas fahordót eladás céljából készítettek vagy ezután készítenek, továbbá azok, akik ilyen hordók eladásával üzletszerűleg, vagy csak alkalmilag is foglalkoznak, kötelesek hordókészleteiket, valamint az ezután készítendő illetőleg beszerzendő hordókat bejelenteni.

A bejelentési kötelezettség és a záralávétele nem terjed ki azokra a hordókra, amelyek a jelen rendelet életbeléptekor a bortermelő, bortermelői szövetkezetek, borkezeskedők, vendéglősök és koresmárosok tulajdonában és tényleges birtokában is voltak, amennyiben azok mennyisége nem haladja meg az illetők saját szükségletét.

Vármegyei törvényhatóságokban az alispán, városi törvényhatóságokban a polgármester, szakértők előzetes meghallgatása után megállapítani köteles a jelen rendelet alapján eladásra kerülő hordókért követelhető legmagasabb árat.

Korzó Mozi.

Egy élet ára

Dráma 3 felvonásban főszerepben EMILIA SANNOM. É a szenzációs kísérő műsor

Az előadások vasárnap 4,6 és 8 órakor, hétköznap 5 és 8 órakor kezdődnek.

SPORT.

A Nemzeti Sport Club és Bácska mérkőzése 1 : 3.

Tegnap délután dacára a hűvös szeles időnek, szép számu közönség nézte végig a két csapat mérkőzését a Zombori-uti sportpályán. „Bácska” vöröstrikos fiai az első félidőt szél ellen játszották. Bár a Nemzeti Sport Club tagjai nem használták ki kellőképp a kedvező szélfújást, mégis úgy látszott, hogy föltétlen és tiszta győzelmükkel végződik a mérkőzés, mert az első gólt nekik sikerült berugniok. Bácska az első gól után kissé hevesebb levezetések eszközöl, majd egy bonyodalmas kavargásból gólt lő a nemzetiek kapujába. A második félidőben kissé izgalmasabb játékot produkáltak. A nemzetiek gyönyörű összjátékkal még két gólt rugnak Egyébként a mérkőzés majdnem rendben, minden inzultus nélkül folyt le. Egy rugáson kívül még a nemzetiek kapusa került egyszer fenyegető helyzetbe. B. T.

Magyar-Osztrák mérkőzés eredménye 2 : 1 a magyarok javára.

Tegnap délután folyt le a magyarok és az osztrákok football mérkőzése Budapesten az Ullői-uti pályán. A mérkőzésre olyan emberáradat tört, hogy FTC pályáját még nem töltötték úgy meg. Mindenki azzal a reménnyel ment, amilyen reménnyel írt a Sportlap. Ez volt a magyarok veszte, mivel úgy vélték, hogy játék nélkül nyerik meg a mérkőzést. Az első félidő 40 ik percéig egyhangú, csaknem unalmas volt, míg a 40-ik percében egy kavargásból a kapuvonalat elhagyta a labda. Egy németország igyekezett ugyan kikaparni, de már mint gólt lefújta a bíró. Hosszu gondolkodás után végre elismerték és egy kissé élénkebben ment a játék. A második félidő 10 ik percében Schlosser szép leadásával leviszik a labdát a kapu elé aminek eredménye gól lett. Az osztrákok a második félidő 20-ik percében szép gólt lőnek. Az osztrákok játéka igen szép volt, de mégis megtört a magyar védelmen.

A Bácska Sz. A. C. még sem vehet részt az idei bajnokságban. A kerületi választmány ugyanis az MLSz. vidéki bizottságának kívánságára újból tárgyalta a Bácska SzAK. nevezését és azt — az MLSz. jelenvolt képviselőjének meghallgatása után — elvetette.

Nyomatott a kiadótulajdonos, Szent Antal Nyomda és Irodalmi Vállalat mint szövetkezet könyvnyomdájában Szabadkán, Rákóczi-utca 20. szám

Valódi amerikai

fogak és fog-sorok.

Különlegességek fogászati munkákban, aranyból és platinából, valamint arany- és platinafogak, koronák és hidak, ugyszintén szájpaddás nélküli fogak. Foghúzás teljesen érzéstelenítve és fogtömések (plombálások.)

Schäffer Géza vizsgázott fogtechnikus. Szabadka, Kossuth-u., Prokes-ház. Telefon 561.

7. Október 9.

26914/917. sz.

Pályázati hirdetés

Néhai báró Rudics József a Szabadka sz. kir. város területén született s a felsőbb és az ezekkel egyenrangú tanintézetek növendékei segélyezésére több-évbéli alapítványi segélyösszeget létesített, ezen segélyösszegek a folyó évben ismét felosztás alá kerülnek. Ezek az összegek a következők: A felső és az ezekkel egyenrangú tanintézetek tanulói részére: 2 300, 2 200 és 4 darab 100 koronás. A középiskolai és az ezekkel egyenrangú tanintézetek tanulói részére: 2 200, 4 100 és 12 darab 50 koronás. A polgári iskolák növendékei részére: 4 40 és 12 db 20 koronás. Az elemi iskolák növendékei részére: 30 10 és 60 db 5 koronás. Felhívja ennélfogva a tanács mindazon szegénysorsu tanulókat, kik ezen ösztöndíj valamelyikét elnyerni óhajtják, hogy ez iránti pályázati kérvényeiket a) vagyoni viszonyaikat, b) szabadkai születésüket és illetőségüket, c) azt, hogy elemi, polgári, közép- vagy felső tanfolyamot tényleg hallgatnak is, d) kifogástalan erkölcsi magaviseletüket igazoló okmányokkal felszerelve folyó évi október hó 15-én déli 12 óráig bezárólag dr. Balogh Ernő főispán ur óméltóságához Szabadkán nyújtsák be.

Szabadkán 1917 okt. hó 4-én.

A városi tanács.

Ha régebbi lappéldányokat akar rendelni valaki, írja meg levélben, hány darab újság kell neki, küldjön be abban a levélben a *Delvidék* kiadóhivatalának annyszor 6 filléres levélbélyeget és mi azonnal küldjük címére a lapot. 5 újságért például küldjön egy 30 filléres bélyeget.

Akinek a

palicsi női fürdőben

még ruhája van,
vigye el sürgősen minél előbb!

MENETREND

Budapestről érke. délután	1:00
éjjel	6:01*
	12:24
	3:59
Budapestre ind. délelőtt	10:15*
délután	1:55
éjjel	12:45
	5:28
Zomborból érke. délelőtt	10:02*
éjjel	10:11
Zomborba ind. éjjel	6:14*
	5:23
Ujvidékről érke. délelőtt	7:42
délután	1:21
éjjel	11:50
Ujvidékre ind. délután	1:48
éjjel	6:26*
	4:44
Szegedről érke. délelőtt	7:42
délután	12:40
éjjel	8:07
Szegedre ind. délelőtt	6:15
délután	1:30
éjjel	12:05
Cserevka—Gombosról érke.	8:57
Cserevka—Gombosra ind. éjjel	4:42
Zentáról érke.	11:05
Zentára ind.	4:33
Bajáról érke. délelőtt	9:02
éjjel	9:26
Bajára ind.	7:00
	5:05
Bácsalmásról érke. délelőtt	7:45

A *gal jelzettek gyorsvonatok.
Az éjjeli idő: este 8-tól reggel 8-ig

SZÖRMÉKETlegszebben
átalakít**KERTÉSZ MIKLÓS**

divat szücs

Vörösmarty-utca 52. szám.

Egy

fűszerüzlet berendezés

jutányosan eladó.

Cm a kiadóban.

Egy jó házból való fiút

nyomdász**tanoncnak**fizetéssel felvesz a
SZENT ANTAL nyomda**Bérszántást**

vállal őszi vetés alá,

ugyanott egy szecska- és
daráló járgányeladó**Zeller József**

fuvaros V., Bethlem-u. 946. Telefon 563

Faeladási hirdetés

A kalocsai érsekség folyó évi erdővágásainak eladása, valamint a bácsi irtásföldek bérbeadása tárgyában versenytárgyalás f. é. október hó 18-án d. e. 9 órakor fog megtartatni Kalocsán, az érsekuradalmi igazgatóságnál.

Egy koronás bélyeggel és 10 százalékos bányapénzzel ellátott ajánlatok nevezett nap d. e. 9 órájáig az érsek. urad. főpénztáránál benyújtandók.

Érdeklődők az eladásra kerülő vágások részletes kimutatásáért és árverési föltételekért alulírott erdőhivatalhoz forduljanak.

Kalocsa, 1917. évi szeptember hó.

Érsekuradalmi erdőhivatal.

Gyárosok figyelmébe!**„IGNIARIS” szénelem**szabadalmazott lángélesztő-szer használata által
fél szénmennyiség megtakarítható!

Az „Igniaris” vízben feloldva a szénre locsolandó. Ezáltal nemcsak a jó kőszén, hanem a kőszén, barnaszén, lignit, turfa stb. fűtőanyag úgy **kazánfűtésre** mint **kemencehevítésre** válik alkalmassá. Nincsen szag, nincs többé fekete füst. Az „Igniaris” használata a kazán falaira semmiféle káros hatással nincs. Egy vagon szén impregnálásához 2500 gramm szükséges.

Ara 100 korona.

Ennél kevesebbet nem szállítunk. Prospektust készséggel küldünk! A többek között a cs. és kir. osztrák Közelmezői Hivatal az 1917-18. évi fűtési évadra nagyobb mennyiségű „Igniaris”-sal látta el magát, mert bebizonyosodott, hogy az „Igniaris” használata által a fűtőanyag elégségesen egyenletesebbé vált, jelentősen magasabb hőfokot fejlesztett és állandóan izzó paraszat tartott. Szervezetet keresünk magánháztartások számára. Vidéki képviselők kerestetnek.

Bardócz és Társa
Budapest, V. ker. Honvéd-utca 38. szám.

**A cs. és kir. 23. gyalogezred
HADIALBUMA.**

Szerkesztette:

Kun József Jenő tart. főhadnagy.

1050 harctéri kép
és rajz, 100 érde-
kes cikk és vers.A világháború első két évében
kitüntetett és elesett 23. as hősök
írásban és képből megörökítve.300 autogram
uralkodóktól, had-
vezérektől és ez-
redbeliektől.A számos díszes kiállítású
csoportképen több mint 3000
ezredbeli arcképe található.Ara 20 kor. Megrendelhető:
Kun József Jenő főhadnagynál,
Tábori posta 632.**Jókarban levő
boroshordók
kaphatók
Nojcsek Gézánál**

Telefon 222

**Női szépség
csak akkor állandó,
ha „Medea” emailcrémet**

használ szavatosságunk mellett.
Megtüntet minden
archíváltatlanságot
és ide archívált köl-
csönöz. Ara 14 korona.
Kapható: Mátis Béla
kozmetikus s vegyész
Kispest.

Viszketegség, sömör, ruh

bajt leggyorsabban elmulasztja
a Dr. Fleisch-féle eredeti

„Barnaszir”.

Nincs szaga, nem piszkít.
Mindig eredeti pacseset dr.
Fleisch-féle kérjük. Próba-
tégely 1:60, nagy tégely 3 kor.
- - családi tégely 9 korona. - -

Kapható Szabadkán: Decsy Gyula
Szt. Teréz” c. városi gyógyszerárban
I. kör’ Deák-utca, Kiskápolna mellett

NŐI KALAPOK

átmneti, őszi és
téli velour-, nemez-
bársony-, selyem-
kalapok nagy vá-
lasztékban megér-
keztek utolérhető-
len olesó árban,
míg a készlet tart.
Fátyol, szalag, vi-
rag- és tolltűzések.
Gyászkalapok min-
den árban. Atala-
kitások, díszítések
legolcsóbb árban,
ugyszintén ször-
mében is a legdi-
vatosabb gallérok s
muffok készülnek.

RODE IMRÉNÉ Szeged.